

**Тошкент давлат
иқтисодиёт университети**

**Олий ва ўрта махсус таълим
вазирлиги**

**РАҚАМЛИ ИҚТИСОДИЁТ ФАКУЛЬТЕТИ
ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ КАФЕДРАСИ**

**Электрон таълимда амалга
оширилаётган изланишлар: назария ва
амалиёт**

РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

ИЛМИЙ МАҚОЛА ВА ТЕЗИСЛАР ТЎПЛАМИ

2021 йил 26 октябрь

Тошкент – 2021

“Электрон таълимда амалга оширилаётган изланишлар: назария ва амалиёт” мавзусидаги республика илмий-амалий анжумани илмий мақола ва тезислар тўплами. 2021 йил 26 октябрь. – 310 б. Конференция илмий мақола ва тезислар тўплами ТДИУ расмий сайтида (www.tsue.uz) Google Scholar тизимида боғланган ҳолда эълон қилинади.

Ушбу маърузалар тўплами ўзида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ш.М.Мирзиёевнинг “2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналиши бўйича Ҳаракатлар стратегияси”, 2019 йил 8 октябрдаги “Ўзбекистон Республикаси Олий таълим тизимини 2030 йилгача ривожлантириш концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги ПФ-5847-сонли фармони, Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2018 йил 28 декабрдаги Олий Мажлиси ва халқимизга йўллаган Мурожаатномаси, ҳамда 2019 йил 6 сентябрда “Профессионал таълим тизимини янада такомиллаштиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида”ги Фармонида белгиланган вазифалар ва олиб борилаётган илмий тадқиқотлар натижаларини амалиётга татбиқ этишга бағишланган илмий таклиф ва амалий тавсияларини мужассам этган.

Анжуман кун тартибига киритилган масалаларнинг ечимидан кўзланган мақсад республикамиз олий таълим тизимининг ютуқ ва камчиликларини муҳокама қилиш асосида уни ислоҳ қилиш йўналишларини белгилаш, халқаро тажрибадан келиб чиқиб, электрон таълим мазмунини сифат жиҳатдан янги bosқичга кўтариш, олий таълим муассасаларини иқтисодиёт тармоқлари ва соҳаларидаги муаммо ва камчиликларни тизимли ўрганиш, таҳлил қилиш ҳамда уларнинг ечими юзасидан инновацион ва технологик гоялар билан фикр алмашиш, ҳамда бу борада профессор-ўқитувчилар ташаббускорлигини ошириш масалаларига жамоатчилик диққатини қаратишдан иборатдир.

Тўпландан қўлланма сифатида профессионал таълим йўналишида таҳсил олаётган бакалавр ва магистратура bosқичидаги иқтисодчи-талабалар, иқтисодиётга йўналтирилган таълим муассасалари педагоглари, тадқиқотчилар, шу соҳада фаолият юритаётган мутахассислар фойдаланишлари мумкин.

Тўплам таҳрир хайъати қарори билан чоп этишга тавсия этилган.

Масъул муҳаррир – т.ф.д., профессор Шарипов К.А.

Таҳрир хайъати:

иқтисодиёт фанлари доктори, профессор Абдурахманова Г.К.
иқтисодиёт фанлари доктори, профессор Эшов М.П.
педагогика фанлари доктори, профессор Ҳакимова М.Ф.
педагогика фанлари номзоди, доцент Файзуллаева Н.С.
педагогика фанлари номзоди, доцент Мамаражабов Ш.Э.

Мазкур тўпламга киритилган мақола ва маъруза тезисларида келтирилган маълумотлар ҳамда статистик маълумотларнинг ҳаққонийлиги учун муаллифлар масъулдирлар.

МУНДАРИЖА

Шарипов К.А.	КИРИШ СЎЗИ	8
Абдурахмонова Г. К.	ТАБРИК СЎЗИ	10
Жумаев Н.Х.	ТАБРИК СЎЗИ	12
Гуломов С.С.	Ўзбекистон Республикасида рақамли иқтисодиётни шакллантириш: хорижий тажриба ва истиқболлар	13
Шин А.В.	Новые формы дошкольного образования в Республике Узбекистан	17
Шарифходжаев У.У.	Масофавий ўқитишга асосланган таълим ва ҳаёт давомида ўқиш тизимини жорий этилишнинг таҳлилий мулоҳазалари	18
Мамадалиева Н.	Янги Ўзбекистонда таълимни рақамлаштириш – рақобатбардош кадрлар тайёрлаш асоси	21
Абдуллаев А..	Таълимни бошқариш ахборот тизими орқали олий таълим тизимида профессор–ўқитувчи ва талабаларнинг фаолиятини баҳолаш	25
Шаймарданов Т.Т.	Малака ошириш курсларида масофавий таълим технологиялардан фойдаланиш истиқболлари	28
Мирсолиева М.	COVID-19 пандемиясининг олий таълим тизимидаги ўқитиш тенденцияларига таъсири: тажриба ва истиқбол йўналишлар	33
Иргашева Д.Я.	Университетнинг рақамли трансформацияси элементлари	36
1-шўъба. ОЛИЙ ТАЪЛИМ ЖАРАЁНИДА МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАРНИ ТАЙЁРЛАШДА ЭЛЕКТРОН ТАЪЛИМНИ РИВОЖЛАНТИРИШНИНГ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАРИ		
Гулямов С.С., Хайитматов У.Т., Джуманиязов Ш.Р.	Сунъий интеллект технологиялари ва унинг электрон таълимдаги роли	40
Ҳакимова М.Ф., Жураев Э.Г.	Талабаларни мустақил таълим орқали касбий компетенциясини такомиллаштириш	46
Файзуллаева Н.С.	Особенности подготовки профессиональных кадров в условиях электронной образовательной среды	49
Акрамова Л. Ю.	Положительные и проблемные аспекты внедрения дистанционного обучения в вузах	51
Абдувахидов А.М.	Цифровая экономика и влияние на образование	53
Касимова С.К. Закирова Д.	Электронное обучение: проблемы, перспективы, задачи	56
Маҳкамова М.Ю.	Профessional таълим муассасаларида мутахассислар тайёрлаш жараёнининг илмий-методик таъминоти	59
Мамаражабов Ш.Э. Халмуратова Ж.Г.	Профessional таълим муассасаларида мутахассислар тайёрлаш жараёнида интегратив кўникмаларини шакллантириш технологияси асосида ўқитиш омиллари, усул ва воситалари	66
Тўрабеков Ф.С.	Профessional таълимда замонавий дидактик	70

	воситаларини қўллашнинг ўзига хос хусусиятлари	
Максумова М. Ш.	Бўлажак иқтисодчи мутахассисларни тайёрлашдаги дастурий -методик таъминотнинг фундаментал асослари	73
Ўсаров Ж.Э., Усманалиев Ҳ.О.	Ўқувчиларда синфдан ташқари ишларни ташкил этиш ва бошқариш	75
Мамаражабов Ш.Э. Шарипов Б.Д.	Профессионал таълим тизимида хориж тажрибасидан фойдаланишнинг имкониятлари	77
Каюмова М.Ш.	Профессионал таълим муассасалари мутахассисларини тайёрлаш жараёнида электрон ўқув адабиётларини яратиш	81
Сулаймонова Д. В. Кулдашева Ф. К.	Ахборот-коммуникация технологияларидан таълим жараёнида фойдаланиш	83
Хакимова Х. Х.	Конкуренция и стратегия в высшем образовании: управление сложностью и неопределенностью	86
Очилов А. О. Сафаров Ш.С.	Олий таълим муассасаларида таълим сифатини оширишда пандемиянинг таъсири	89
Узокова Г. С.	Бўлажак мутахассисларни касбий тайёрлашда кредит-модуль технологияларини такомиллаштириш	91
Асқарова М.Т. Жамолов Ж.Ж.	Ўзбекистоннинг иқтисодий интеграция жараёнидаги иштирокининг долзарб масалалари	94
Абдуллаев М. К. Абдуллаева Г.С.	Таълим жараёнига сунъий интеллект технологияларини қўллаш	99
Шоюсупова Н.Т.	Аспекты формирования государственной политики в сфере занятости	102
Ходжиев М. Т. Рахимов Б.Х. Турдиева Р. К.	Формирование информационной культуры у будущих специалистов в высших образовательных учреждениях	109
Ҳамидов Ж.А.	Профессионал таълим ўқитувчисини тайёрлаш муаммолари ва унинг касбий тайёргарлигига қўйилган талаблар	112
2-шўъба. АХБОРОТЛАШТИРИЛГАН ТАЪЛИМ МУҲИТИДА БЎЛАЖАК МУТАХАССИСЛАРНИ КАСБИЙ ФАОЛИЯТГА ТАЙЁРЛАШНИНГ ИННОВАЦИОН ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИ ЖАЛБ ЭТИШ		
Хакимова М.Ф. Азизова М.	Бўлажак иқтисодчи мутахассисларни касбий инновацион фаолиятга тайёрлаш имкониятлари	116
Химматалиев Д.О., Абдиева Э.	Умумтаълим мактабларини бошқаришга инновацион ёндашув	119
Лутфуллаева Н.Х., Иргашева Г.	Yosh mutaxassislarni kasbiy innovatsion faoliyatga tayorlashda muammoli o'qitish texnologiyasidan foydalanish samaradorligi	121
Эргашева Д.Д.	Цифровая образовательная среда как фактор профессионального развития педагога	125
Маамаражабов Ш.Э	Кредит модул тизими шароитида электрон таълимни ташкил этиш	127
Халмуратова Ж.Г.	Таълим жараёнида модулли таълим технологияси -фанлараро алоқадорликни жадаллаштиришнинг истикболли йўналиши	130
Мамажанов И.Г. Бегматов Д.	Иқтисодиётни рақамлаштириш шароитида бўлажак иқтисодчи мутахассисларни инновацион фаолиятга тайёрлашнинг долзарб муаммолари	133
Очилова Г.О., Азизова М.	Ахборотлаштирилган таълим муҳитида педагогик касбий инновацион фаолиятни такомиллаштириш йўналишлари	136
Азимов Д. Т.,	Таълим назараяси ва амалиётининг замонавий муаммолари	138

Норбоева Н. Э.		
Акбарова С. Ш.	“Профессионал таълим” йўналиши талабаларида креативликни шакллантиришнинг аҳамияти	140
Жуманова Ф.У., Эшимбетова Д.У.	Янги Ўзбекистонда умумтаълим мактабларида тарбиявий ишларни ташкил этиш ва бошқариш	143
Мусаханова Г.М.	“КЕЙС-СТАДИ” технологияси талабаларнинг мустақил таълим жараёнида ташкилотчилик қобилиятини ривожлантирувчи инновацион метод сифатида	146
Кулдашева Ф.К. Сулаймонова Ди. В.	Рақамли технологияларни бугунги таълим жараёнида тутган ўрни	148
Қодиров И. Д. Тиловбердиев Ш. М.	Инклюзив таълим ва унинг мазмун моҳияти	150
Латипов А. Р.	Инновационная деятельность преподавателей в системе высшего образования	152
Равшанов Ж. Ф. Қаршибоев Ш. Т.	Умумтаълим мактабларида таълим-тарбия жараёнини ташкил этишга кластерли ёндашув	155
Саидакбаров Х.А.	Профессионал таълимда талабаларнинг иқтисодий билимларини шакллантиришда инновацион жараён ва рақамли иқтисодиёт истикболлари	157
Сапаев У. А.	Талабаларни инновацион фаолият маданиятини шакллантиришда янги таълим технологияларини яратиш ва қўллаш	160
Ходжакулова Д.И. Кенжаев А.	Мутахассис кадрларда маънавий – касбий сифатларни шакллантириш	162
Абдуллаева Г.С.	Малакали мутахассислар томонидан қўлланадиган таълим технологиялар мазмуни	164
Мухитдинов О.Х.	Олий таълим муассасаларида электрон таълим платформасидан фойдаланиш усуллари	166
Джуманиязов Ш.Р. Балтаев Р.Дж., Максудов М.М.	Методологические основы исследования человеческого потенциала в условиях рыночной экономики	167
Рахимова М.Д.	Олий таълим тизимида қўлланиладиган масофавий таълим моделлари	170
Мадиярова М.	Олий таълим муассасаси талабаларида касбий ижодкорликни шакллантириш	172
Очилова Г.О. Тожибоева Н.	Бўлажак педагоглар инновацион фаолиятини шакллантиришда ахборот технологияларининг ўрни	174
Мирлиева Д.Т.	Подготовка квалифицированных педагогических кадров за рубежом	176
Махмудова Ф.	Ўқитувчиларни инновацион технологияларни татбиқ этишга тайёрлашнинг диагностик тизими	179
Орипова Ф. М.	Педагогика олий таълим муассасалари талабаларининг интеллектуал ва ижодий қобилиятларини ривожлантириш	181
Садуллаев Т.Х.	Мамлакатнинг инклюзив ривожланиш индекси	183
Юлдашева Ш.	Особенности профессиональной подготовки педагогов в разных странах	187
Бурхиев О.Б.	Значимость взаимодействия педагога с информационной средой	190

3-шўъба. УНИВЕРСИТЕТЛАРНИ РАҚАМЛАШТИРИШДА ПРОФЕССОР-ЎҚИТУВЧИЛАР ВА ТАЛАБАЛАР ФАОЛИЯТИНИ БАҲОЛАШНИНГ ЗАМОНАВИЙ ТИЗИМИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИ		
Хакимова М.Ф., Умарова М.С., Садриддинова Д.Ш	Иқтисодиётни рақамлаштириш шароитида бўлажак иқтисодчи мутахассисларда бошқарув малакаларини шакллантириш	194
Очилова Г.	Олий таълимни рақамлаштиришда талабалар билимини компьютер технологиялари орқали назорат қилишнинг асосий воситалари	197
Лутфуллаева Н.Х., Эргашева Г.	Талабалар фаолиятини баҳолашда таҳлилий фикрлаш қобилиятининг психологик моҳияти	200
Мусаханова Г.М.	Мустақил таълим жараёнида таълим олувчиларнинг ташкилотчилик қобилиятларини инновацион технологиялар асосида ривожлантириш	203
Алимова Д.Д.	Банк хизматлари бозорида замонавий маркетинг фаолиятини ривожлантириш	206
Боймуратова З.	Оилада болалар тарбиясида миллий ва умуминсоний кадрларнинг ўрни	209
Зарипова М.Д.	Юқори малакали кадрлар тайёрлаш сифатини баҳолашнинг такомиллаштирилган механизми	213
Маматкулова М.М.	Талабалар маънавий дунёқараши ва рақобатбардош кадрлар	218
Нурумбекова Я.	Бўлажак ўқитувчиларни тарбиявий фаолиятга тайёргарлиги	220
Фахриддинов Ё.	Бўлажак педагогларни касбий фаолиятга тайёргарлигида педагогик диагностиканинг ўрни	224
Пулатова З. А.	Инглиз тилини ўқитиш жараёнида бўлажак иқтисодчи мутахассисларнинг ижтимоий фаоллигини ошириш	226
Турсунов М.А.	Мухандисларда мустақил таълим кўникмасини шакллантириш омиллари	228
Турсунова У.А.	Бўлажак иқтисодчиларда инглиз тилини ўргатиш жараёнида мулоқот компетентлигини ривожлантириш	231
Салихова Г.М	Оилада ногиронлиги бўлган фарзандларнинг ота-оналарига инклюзив таълимнинг татбиқ этиш самарадорлиги	233
Бадалова З.	Чорвачилик ва ветеринария соҳасида малакали кадрларни тайёрлашда инглиз тили фанининг замонавий методлари	235
Нурматова К.А.	Таълим жараёнидаги инновацион технологиялар моҳияти	237
Касимова Машхура Баходировна	Хорижий тилларни ўқитишда инновацион таълим тизимидан фойдаланиш	239
Раҳимова М.Д.	Малакали мутахассисларни тайёрлашда масофавий таълим эволюцияси	241
Умарова М.С.	Таълим тизимида ўқув услубий мажмуалар, ўқув қўлланмалар ва дарсликлар бўйича муаммолар	242
Тажиева З.К	Дарс самарадорлигининг ошишида мультимедиа воситаларининг ўрни	245
Каримова Ф.Х.	Талабаларнинг дидактик компетенциясини такомиллаштиришда мустақил ишларнинг ўрни	246
Каримова З.М.	Дарс жараёнида электрон таълимни ривожлантириш аҳамияти	248

Садуллаева Б. С.	Роль активных методов обучения в изучении иностранных языков	250
Суюнов И.Э.	Ҳарбий таълим фанларини ўқитишда масофавий таълимнинг ўрни	252
Сувонкулов Ҳ.Т.	Формирование и усовершенствование информационной компетентности у будущих учителей в процессе непрерывного образования	255
Тожибоева Н.	Олий таълим тизимида малакали мутахассисларни тайёрлашда электрон таълимни ривожлантириш	257
Нурматова Д.	Таълимни ривожлантиришда инновацион технологияларнинг аҳамияти	259
Жалолова М.	Темир йул транспортининг юк ва йўловчилар ташиш хизматлари бозорини ривожлантириш	261
Мусаханова Г.М. Икрамова М.	Таълим жараёнининг самарадорлигини оширишда ўқувчиларнинг индивидуал хусусиятларини ҳисобга олиш	266

муассасаларининг инновацион жараёнларига қўшилишидаги аҳамиятини англаб етиши ҳамда яратиш имкони мавжуд бўлган инновацион майдонда ўзини кўриш ва энг муҳими, янгиликларни ўзлаштиришдан иборат.

Мамлакатимизда иқтисодиётга йўналтирилган олий таълим муассасаларида бўлажак иқтисодчи мутахассисларни тайёрлаш тизимини барпо этиш ва ривожлантириш тажрибаси катта илмий ва амалий қизиқиш уйғотади, чунки у замонавий иқтисодий таълимнинг аҳволини таҳлил қилиш ва назарий жиҳатдан изохлаш, унинг узлуксиз касб таълими тизими билан уйғунлаштириш ва самарали дидактик ривожланишни башорат қилиш вазифаларини ҳал этиш имконини беради.

*Химматалиев Дўстназар Омонович,
педагогика фанлари доктори, профессор в.б.*

*Абдиева Ёзоза Бекназар қизи,
“Педагогика” факультети талабаси
Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти,*

УМУМТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИ БОШҚАРИШГА ИННОВАЦИОН ЁНДАШУВ

Ўзбекистон Республикаси таълим тизимидаги ислохотларида мактабгача таълим – узлуксиз таълим тизимининг биринчи тури эканлиги ва мактабгача тарбияни ривожлантириш учун зарур бўлган вазифалар қаторида мактабгача таълимнинг самарали психологик педагогик-услугаларини излаш ва жорий этиш кераклиги белгиланган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2016 йил 29 декабрдаги «2017-2021 йилларда мактабгача таълим тизимини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўғрисида»ги ПҚ-2707-сон қарори билан «Мактабгача таълим тизимини янада такомиллаштириш бўйича 2017-2021 йилларга мўлжалланган дастур» тасдиқланди ва мазкур Дастурнинг асосий мақсадли вазифалари ва йўналишлари қаторида мактабгача таълим сифатини ошириш, мактабгача таълим муассасаларида болаларни мактабга сифатли тайёрлашни тубдан яхшилаш, таълим-тарбия жараёнига жаҳон амалиётида кенг қўлланиладиган замонавий таълим дастурлари ва технологияларини жорий этиш вазифалари белгиланган.

Давлатимиз раҳбари инновациянинг аҳамияти тўғрисида қуйидагиларни таъкидлади: «Инновация – бу келажак дегани. Биз буюк келажакимизни барпо этишни бугундан бошлайдиган бўлсак, уни айнан инновацион гоёлар, инновацион ёндашув асосида бошлашимиз керак». 2018 йилда республикаимизда инновацияларни ривожлантиришнинг асосий вазифалари қаторида қуйидагилар белгиланди: «Келгуси йилда илмий тадқиқот ва инновацион фаолиятни ривожлантириш, бунинг учун зарур молиявий ресурсларни сафарбар этиш, ушбу жараёнда иқтидорли ёшлар иштирокини,

ижодий гоя ва ишланмаларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш вазифаси эътиборимиз марказида бўлади»². Демак, бугунги кунда ҳар бир соҳа ва тизим фаолиятини инновацион гоялар ва технологиялар асосида олиб бориш муҳим аҳамият касб этади. Шу жиҳатдан мавзуга киришишдан олдин «инновация» сўзининг маъносига бироз тўхталишни лозим топдик. Инновация тушунчаси (лотинча *novus* – янги) тадқиқотларда ва илмий ишларда XIX асрларда қўлланила бошлаган. Аввал у алоҳида элементларни бир соҳадан бошқа соҳага киритишни ифодалаган. Техникавий янгиликлар киритиш қонуниятларини ўрганиб фирмалар фойда олиш учун «инновацион сиёсатни» бутун бир тизим сифатида ўзлаштиришди. Шу қаторда албатта педагогика соҳасида ҳам. Бу соҳада ҳам табиийки, замонавий босқичда юзага келаётган муаммоларни ҳал қилишнинг йўлларида бири - замонавий педагогик технологияларни яратиш ва уларни кенг татбиқ қилиш саналади. Болаларга инновацион педагогик тарбия беришда замонавий технологиялар, инновацион методлардан фойдаланиш таълим самарадорлигини оширади. Таълим самарадорлигини оширишда ўқувчиларнинг дарсга бўлган қизиқишларини ўстиришда, инновацион технологияларнинг аҳамияти катта.

Ҳар бир халқнинг маданияти жаҳон халқлари тараққиётига таянган ҳолда ривож топади. Шу нуқтаи назардан хорижий мамлакатлар педагогик таълим-тарбия тизимининг интерфаол усулларини ўрганиш ҳамда уларнинг самараси турларини замонавий дарслари таълими жараёнида ижодий татбиқ этишда ижобий натижа беради. Таълим-тарбия жараёнига, жумладан, ўқитишга технологик ёндашувнинг вужудга келиши ва ривожланиши ўз тарихига эга. Мактабларимиз тарихидан, олимларимизнинг тадқиқотларидан шу нарса маълумки, таълим-тарбия жараёнига мазкур ёндашувнинг ривожини шартли равишда 3 босқичга ажратиб ўрганиш мумкин. Биринчи босқичда ўқитиш жараёнини фақат ўқитувчигина олиб борган, инсоният тўплаган тажрибалар, билимлар ўқувчига ўқитувчи орқалигина берилган. Иккинчи босқичда дарслик ва қўлланмалар чоп этила бошланди. Ўқитувчига ёрдам берувчи дидактик материаллар вужудга келди. Учинчи босқичда эса, ўқитиш технологияси мазмун жиҳатдан янада бойиди: ўқитувчи ва ўқувчи учун техник воситалар, ўргатувчи машиналар ҳам қўшилди, дастурланган таълим тушунчаси пайдо булди.

Таълим самарадорлигини кўтаришга кўмаклашувчи янги ёндашувлар юзага кела бошлади. Таълим самарадорлигини юқори даражага кўтариш муаммосига технологик ёндашув ўтган XX асрнинг 30-йилларида пайдо бўлди. Бу даврда „педагогик техника“ тушунчаси махсус адабиётларда кўриниб қолди ва унга ўқув машгулотларини аниқ; ва самарали ташкил этишга йўналтирилган усул ва воситалар йигиндиси сифатида қаралди. 40- ва 50-йиллар бошларида ўқув жараёнига ўқитишнинг техник воситаларини жорий этиш даври бошланди. Айниқса, кино, радио, назорат воситалари, улардан фойдаланиш методикаси педагогик технологияларга тенглаштирилди. Инновацион педагогик технологияларни таълим-тарбия жараёнига жорий этиш маълум қонуниятларга, принципларга асосланади. Принцип — лотинча „*principium*“ сўзидан олинган бўлиб, асос, дастлабки ҳолат, бошқарувчи гоя, умумлашган

талаб каби маъноларни англатади. Педагогик технологиялар принциплари — лойихаланган ўқув-тарбиявий жараёни амалга оширишда юқори натижаларга эришиш учун риоя қилинадиган умумий меъёрлар ва талаблардир. Инновацион таълим технологиялари ҳақида фикр юригишда энг аввало дидактик жараён тузилмаси ҳақида тушунчага эга бўлиш керак.

Хулоса қилиб айтганда ҳар бир педагогик, таълим ва бошқа технологияларнинг ўз услуби бўлгани каби таълимий мультимедиа ва инновацион таълим технологиясининг ҳам ўз услуби мавжуд. «Мультимедиавий хужум» услуби таълим жараёнида фойдаланишга мўлжалланган бўлиб, бу услубдан фойдаланишда таълим берувчи аввало ўрганиладиган материалга тегишли мультимедиа интерфаол дастурий маҳсулот тайёрлайди. Бола миясига ўрганиладиган ўқув материали бир вақтнинг ўзида матн, аудио, видео, графика, мусика ва анимация кўринишида таъсир этилса, материални қабул қилиш ва хотирада сақланиши ортади.

Lutfullayeva Nigora Xalimbaevna
ps.f.n, TDIU dotsenti
Irgasheva Gulbahor
TDIU magistri

YOSH MUTAXASSISLARNI KASBIY INNOVATSION FAOLIYATGA TAYORLASHDA MUAMMOLI O'QITISH TEXNOLOGIYASIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGI

Muammoli o'qitish texnologiyasining asosiy maqsadi bilim oluvchilarning mustaqilligi va faolligini oshirish, tafakkurini rivojlantirish, o'zlashtirilgan bilimlarning amaliyotga tatbiq etilishini kuchaytirishdan iborat. Pedagogik-psixologik adabiyotlarda muammoli ta'limning ilmiy-nazariy asoslari haqida gap borganda, uni ta'lim metodi, prinsipi yoki alohida tizim deb hisoblash holatlari uchraydi. Muammoli ta'limni qanday nomlashdan qat'iy nazar, uning asosiy xususiyati – bilim oluvchining aqliy faolligini oshirish, mustaqil ijodiy izlanish, o'zi uchun yangi bilim, ko'nikma va malakalarni kashf etishdan iborat. Muammoli o'qitishning o'qituvchi shunday tashkil etadiki, bunda talabalar notanish bilimni o'zlashtirishi uchun nima qilish kerakligi haqida mulohaza yuritadi va o'ziga bir necha savollar bilan mu-rojaat etadi. Masalan, dastlab u “Muammoni hal etish va u bilan bog'liq bilimni o'zlashtirish uchun nima qilishi kerak?”, “Masala echimining tamoyili qanday?” kabi savollarga javob topishga urinadi. Muammoli o'qitishning maqsadi: faol bilish jarayoniga undash bo'lsa, vazifalari:

- o'quvchilarni mustaqil, erkin fikrlashga o'rgatish;
- ijodiy, mantiqiy fikrni rivojlantirish;
- o'zlashtirish jarayonini faol bo'lishini ta'minlash;
- muammolarning yechimini topish malaka va ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.